

5. hét, 3. gyakorlat

Feladatok a gyakorlaton :

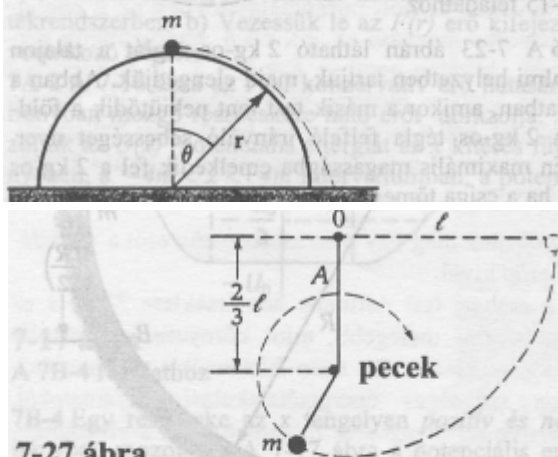
7. fejezet: 10, 18, 21,
8. fejezet: 4, 34, 40, 48,
9. fejezet: 32, 47

Feladatok egyéni felkészüléshez:

7. fejezet: 3, 7, 9, 11, 12, 17, 20, 27, 29, 41, 42, 46, 48, 49, 53
8. fejezet: 3, 9, 14, 15, 17, 27, 33, 41, 43, 50
9. fejezet: 7, 9,

7A-10 Egy m tömegű téglá úgy van felerősítve, hogy k rugóállandójú rugót éppen csak érinti (7-19 ábra). A téglát ekkor elengedjük nyugalmi helyzetéből. Határozzuk meg, hogy milyen d távolságra jut el a téglá az elengedés után. (Megjegyzés: a téglá nem marad meg ebben a pontban, hanem visszalökődik és folyamatosan rezgőmozgást végez. E rezgőmozgás legalsó pontját keressük.)

7B-18 Egy kicsiny, m tömegű test a sima, r sugarú félgömb tetején nyugszik. A nyugalmi helyzetből kissé kimozdítva, súrlódásmentesen lecsúszik a gömbön. A test mindaddig a érintkezésben marad a félgömb felületével, amíg el nem éri a 7-25 ábrán vázolt helyzetet, midőn a gömb középpontjából a test felé mutató vektor θ szöget zár be a függőlegessel. Ezután a test már nem marad a gömbön, hanem szabadon, parabolapályán esik. Határozzuk meg a θ szög értékét. (Útmutatás: mindaddig, amíg a test el nem éri a θ -val jelzett helyzetet, a gömb normális irányú erőt fejt ki a v pillanatnyi sebességgel haladó testre. Abban az időpontban amikor a test elhagyja a gömb felszínét, ez az erő zérussá válik. Vizsgáljuk meg e határhelyzetet.)

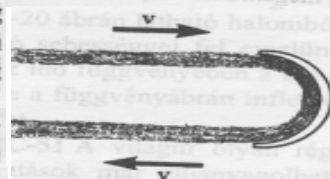
7-27 ábra

A 7B-21 feladathoz

7B-21 Egy m tömegű testet ℓ hosszúságú rugalmas kötéltre ingaként felfüggesztünk. A test vízszintes helyzetből indul. A 0 felfüggesztési ponttól $2/3\ell$ távolságban kicsiny pöcköt helyeztünk el, melybe a kötéllengése során beleakad. Így a test a legalsó pont elérése után egy $\ell/3$ sugarú függőleges körpályára tér át (7-27 ábra). Határozzuk meg a fonalat feszítő erőt az A pontban, ami a pöcök elérése utáni legmagasabb helye a testnek. (Feltesszük, hogy a test a mozgás során nem akad bele a kötéll felső szakaszába.)

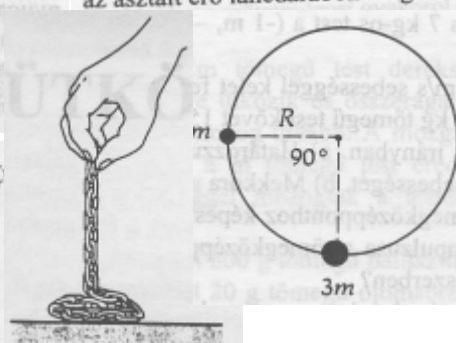
8A-4 Egy m tömegű v_0 sebességgel mozgó test vele egyenlő tömegű, eredetileg nyugalomban lévő testbe ütközik és összeragad vele. Határozzuk meg a kinetikus energia $(K - K_0)/K_0$ relatív megváltozását.

8A-34 Egy nyugvó turbinalapátba vízszög ütközik. A lapát a vízszög irányát a 8-17 ábrán látható módon megfordítja. A víz sebessége mind az ütközés előtt, mind az ütközés után v . Határozzuk meg a lapátra ható erőt, ha az időegységként becsapódó víz tömege μ .

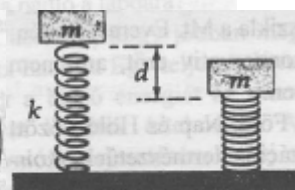
8A-40 Egy 3000 kg tömegű rakéta meghajtású urna egy helyben lebeg a Hold felszíne felett, ahol $g = 1,63 \text{ m/s}^2$. Mekkora sebességgel bocsátja ki a rakéta a hajtóanyagot, ha 2 kg/s sebességgel fogyasztja a fűtőanyagot?

8C-48 Függőlegesen lógó, m tömegű, hajlékony, l hosszúságú láncot állandó v sebességgel engedünk le az asztalra. Ábrázoljuk az idő függvényében, hogy mekkora erőt fejt ki a lánc az asztalra. A $t = 0$ időpont görbe legyen az, amikor a lánc megérinti az asztallapot. A inflexiós pontjai mellé írjuk be a megfelelő erő értéket m , l és v függvényében. (Útmutatás: Az asztalon fekvő lánc súlya mellett milyen további erő szükséges az asztalt erő láncdarabok megállításához?)

8-20. ábra

8C-48 feladathoz

7-19 ábra

A 7A-10 feladathoz

9C-32 Függőleges síkú, R sugarú körre hajlított, merev huzalon a rá fűzött m tömegű gyöngy a 9-19 ábrán látható módon lecsúszik. A körpálya oldalsó pontjából nyugalomból lévő gyöngy pusztán a gravitáció hatására lecsúszik és rugalmasan ütközik a kör legmélyebb pontjában nyugalomban lévő $3m$ tömegű másik gyönggyel. a) Határozzuk meg az R sugárral kifejezve, hogy milyen magasra emelkednek a gyöngyök az ütközés után? b) Az ütközés után a gyöngyök súrlódásmentesen folyamatosan tovább mozognak és újra rugalmasan ütköznek. Határozzuk meg, hogy mekkora a gyöngyök sebessége közvetlenül a második ütközés után.